

Rahan ja ajan käytön muutokset nuoren lapsiperheen arjen hyvinvoinnin toteutumisen näkökulmasta

Anu Raijas

1 Johdanto

Perhe instituutiona on viime vuosikymmeninä läpikäynyt suuren muutoksen. Keskeisimpinä perheisiin kohdistuneista muutoksista voidaan ottaa esille avioliittojen määrän väheneminen, avoliittojen ja rekisteröityjen parisuhteiden yleistyminen, avioerojen lisääntyminen, syntyvyyden väheneminen, lasten syntyminen avioliiton ulkopuolella, uusperheiden määrän lisääntyminen sekä kansainvälisten perheiden yleistyminen. Pariutuminen ja lasten hankinta ovat myöhentyneet, eli niin avioitumis- kuin ensisynnyttäjäien ikä on noussut. Perheet ovat erkaantuneet aiemmista sukupolvista ja muista perheistä. Tämän johdosta arjen käytännöt eivät siirry samalla tapaa kuin ennen sukupolvelta ja perheeltä toiselle. Myös perheiden sosiaaliset turvaverkot ovat heikentyneet.

Perheinstituutio on muuttunut familistisesta individualistiseen. Familismi korostaa perheen ja avioliiton yhteisyyttä yli yksilöiden henkilökohtaisten tarpeiden ja pyrkimysten. Individualistisessa perhekäsityksessä yksilön henkilökohtaiset tunteet, tarpeet ja tavoitteet korostuvat perheen edun sijaan. Individualistinen perhekäsitys painottaa rakkautta, joka nähdään välttämättömänä yksilöiden välisen suhteen koossapitamisessä. (Jalilinoja, 1985, s. 26–28.)

Individualistisen perhekäsityksen ohella yksilökohtainen individualismi on yleistynyt, mikä parisuhteissa näkyy muun muassa puolisoitten itseenäisinä rooleina. Cancian ja Gordon (1988) ovat esittäneet, että modernissa avioliitossa korostuukin läheisen tunnesiteen ohella puolisoitten pyrkimys henkilökohtaiseen kasvuun, jonka toteutuminen vaatii yhteistä vain parisuhteeseen keskittynyttä aikaa (ks. myös Kingston & Nock, 1987). Puolisoiden yhtäläisten oikeuksien toteutuminen ja pyrkimys tasa-arvoon ovat uhattuina perhe-elämän sukupuolittuneissa käytännöissä, mikä vaikeuttaa henkilökohtaisten tarpeiden ja intressien huomioon ottamista (Björnberg & Kollind, 2005, s. 17).

Perheen sisäinen yksilöllistyminen ilmenee siten, että elämä ja arki rakennetaan yksilöllisten arvojen, asenteiden ja preferenssien pohjalta. Dew ja Willcox (2011, s. 10) ovatkin esittäneet, että nykyään jopa avioliitoissa halutaan pitää kiinni henkilökohtaisten tarpeiden ja intressien toteuttamisesta, ja esimerkiksi lasten kasvattaminen ja taloudellinen yhteenliittymä ovat tälle alisteisia (ks. myös Gager & Sanchez, 2003). Tässä tilanteessa perheen keskeiset resurssit, raha ja aika, joutuvat neuvottelun ja sopimisen alle: kenen hyväksi resursseja käytetään ja kuka niiden käytöstä saa päättää.

Tämä artikkeli keskittyy tarkastelemaan suomalaisten nuorten lapsiperheiden arjen käytäntöjä arjen hyvinvoinnin toteutumisen näkökulmasta. Nuorella lapsiperheellä tarkoitetaan perhettä, jossa pieniä lapsia on ollut vasta vähän aikaa. Pieni lapsi muuttaa arjen käytäntöjä ja muutunut elämäntilanne rahan ja ajan käyttöön liittyvää päätöksentekoa. Artikkelin aluksi esittelen arjen hyvinvoinnin tutkimusta, joka toimii teoreettisena viitekehysenä tutkimukselleni, minkä jälkeen esittelen lapsiperheiden rahan ja ajan käytön erityispiirteitä. Artikkelin empiirinen osa alkaa tutkimusongelman tarkennuksella ja tutkimusmetodologian kuvauksella, minkä jälkeen esittelen tutkimuksen tuloksia. Artikkelin päättyy tutkimustulosten synteisiin.

2 Arjen hyvinvointi perheessä

Tässä tutkimuksessa sovellan ja testaan empiirisesti arjen toiminnan kontekstissa erilaisista hyvinvointiteorioista yhdisteltyä teoreettista viitekehystä (ks. Raijas, 2008, 2011a, 2011b). Hyvinvoinnin on useissa tutkimuksissa katsottu muodostuvan kokonaisuudesta, johon vaikuttavat läheiset perhe-suhteet, taloudellinen turvallisuus, mielekäs ja merkityksellinen työ, yhteisöllisyys ja ystävät, terveys sekä henkilökohtainen vapaus ja arvot (esim. Layard, 2005, s. 63). Hyvinvointi muodostuu siis kolmesta osa-alueesta: materiasta, terveydestä ja sosiaalisista suhteista.

Veenhoven (2000, 2007) on esittänyt, että hyvinvointiin tarvitaan tietyt olosuhteet ja inhimilliset ominaisuudet, joita ihminen pyrkii hyödyntämään tavoitellessaan hyvinvointia. Ympäristö tarjoaa tietyt ekologiset, sosiaaliset, taloudelliset ja kulttuuriset elinolosuhteet. Lisäksi jokaisella yksilöllä on tietyt elämässä selviämiseen tarvittavat henkilökohtaiset inhimilliset ominaisuudet: fyysinen ja psyykinen terveys, tiedot sekä taidot. Yhteisön noudattamat arvot sekä yksilön arvot ja asenteet määräävät sen, miten yksilö päättää hyödyntää olosuhteita ja henkilökohtaisia ominaisuuksia. Olosuhteet ja inhimilliset ominaisuudet luovat raamit ja mahdollisuudet yksilön elämään, mutteivät välttämättä siirry sellaisenaan hänen arkeensa. Tähän ajatteluun liittyy läheisesti Senin (1995) toimintakykyteoriassa (*capability theory*) esittämät käsitteet kyvykkyys (*capability*) ja toi-

minnot (*functioning*). Senin mukaan hyvinvointi muodostuu ihmisten kyvykkyydestä hyödyntää käytettävissä olevia ominaisuuksia tietyissä ympäristön elinolosuhteissa ja kontekstissa (Sen, 1993).

Arjen toiminnassa hyvinvointi toteutuu aina tietyissä olosuhteissa inhimillisiä ominaisuuksia hyödyntäen. Sen lisäksi keskeistä on ottaa huomioon 1) ihmisten oma näkemys ja kokemus arjen toiminnoista, 2) ihmisten kokema tyytyväisyys arjen toimivuudesta sekä 3) ihmisten kokema luottamus yhteiskunnan ja markkinoiden toimintaan. Arjen tutkimisessa on tärkeää selvittää, kuinka ihmiset rakentavat arkeaan vuorovaikutuksessa muiden kanssa. (ks. Repo, 2009, s. 25–26.) Tuolloin keskeisiä ovat vuorovaikutuksessa tehtävät toiminnot ja rutiinit (Crouter, Head, McHale & Tucker, 2004). Lapsiperheessä arjen sujuvuus on hyvinvoinnin toteutumisen kannalta keskeistä. Erityisesti alle kouluikäisten lasten perheessä päivän toiminnot rytmittyvät lapsen ruokailu-, ulkoilu- ja lepotarpeiden mukaan.

Aika ja raha ovat arkielämän keskeiset resurssit, joten niiden tarkastelu on olennaista arjen toiminnan tutkimisessa. Tästä näkökulmasta arjen toimivuus ja sujuvuus ilmenee ihmisten tyytyväisyytenä 1) olemassa olevissa olosuhteissa tehtyihin ajankäyttö- ja kulutusvalintoihin, ts. raha- ja aikaresurssien allokointiin, 2) yksityisen, julkisen ja kolmannen sektorin tukeen arjessa sekä 3) kotitalouksien ja yhteiskunnan muiden sektoreiden väliseen vuorovaikutukseen (Raijas, 2008). Ihmisen arjen toiminnot ovat tiiviissä vuorovaikutuksessa muiden perheenjäsenten, mikroympäristön elinolosuhteiden sekä makroympäristön institutionaalisten rakenteiden kanssa (Horelli & Wallin, 2006, s. 11).

Hyvinvoinnin toteutumiseen tarvitaan perheen sisäisiä voimavaroja ja yhteiskunnan muiden toimijoiden tuottamia erilaisia hyödykkeitä. Resurssien määrä, hallinta ja hyödyntämisen mahdollisuus määräytyvät ympäristön tarjoamien olosuhteiden ja luonnollisesti henkilön ominaisuuksien mukaan (vrt. Veenhoven, 2000, 2007). Resurssien riittäväksi koettu määrä riippuu kaikista edellä mainituista tekijöistä. Resurssien määrällä ja niiden jakaantumisella eri henkilöiden kesken on suuri vaikutus yksilön kokemaan hyvinvointiin. Vaikka esimerkiksi aika on henkilökohtainen resurssi, perheessä yksilön on usein ajankäytössään otettava huomioon perheen muut jäsenet, jotta hyvinvointi toteutuisi. Materiaaliset resurssit ovat jaettavissa aikaa selvemmin, tosin eivät nekään yksiselitteisesti.

Lähestyn tutkimuksessani arkea subjektiivisten kokemusten ja arjen toiminnassa tuotetun hyvinvoinnin näkökulmista. Perheen elinympäristö, elinolosuhteet ja konteksti luovat edellytykset arjen toiminnalle. Perheessä vanhemmat huolehtivat altruistisesti oman hyvinvointinsa lisäksi muiden,

.....

* Käytän tässä yhteydessä kotitalous-käsitettä perhe-käsitteen sijaan, koska kotitaloudella tarkoitan tässä yhtä yhteiskunnan neljästä toimijasta. Kotitalous ja perhe poikkeavat muutoinkin: kotitalouden voi muodostaa vain yksikin henkilö, kun taas perheessä on aina vähintään kaksi jäsentä.

ensisijaisesti lasten, hyvinvoinnista. Keskeistä on se, ketkä kantavat ja millä tavoin vastuuta perheenjäsenten hyvinvoinnin toteutumisesta sekä miten he tämän kokevat.

Makroympäristössä yhteiskunnalliset rakenteet, instituutiot ja kulttuuri luovat taloudelliset, kulttuuriset ja sosiaaliset puitteet lapsiperheiden arkeen. Arjen toiminnot, käytännöt ja valinnat ovat aina yhteydessä yhteiskunnan rakenteisiin sekä aikaan ja paikkaan (Repo, 2009, s. 43). Vaikka perheet tekevät yksilöllisiä lyhyen ja pitkän aikavälin valintoja ja päätöksiä, tapahtuvat ne aina tietyissä rakenteellisissa puitteissa (Acker, 1997; Salmi, 2004; Jokinen, Huttunen & Kulmala, 2004, s. 10–14). Instituutiot ja kulttuuri muovaavat normeja, käsityksiä, ymmärrystä ja kokemuksia lapsiperheen vanhemmille asetetuista vaatimuksista (Smith, 1987, s. 107–111; Salmi, 2004, s. 22; Kuronen & Hokkanen, 2008, s. 40). Lapsiperheiden vanhemmat perustelevat valintojaan usein yleisesti hyväksytyillä periaatteilla (Repo, 2005): perheet pyrkivät toimimaan sosiaalisesti hyväksytyllä tavalla, samoin kuin muut vastaavassa elämänvaiheessa elävät.

3 Lapsiperheen raha- ja aikaresurssien käytön erityispiirteitä

Kun perheeseen syntyy lapsi, taloudelliset resurssit useimmiten vähenevät, koska toinen puolisoista jää kotiin hoitamaan lasta. Samaan aikaan syntyy uusia kulueria, joten rahaa joudutaan allokoimaan uudella tavalla. Niin ikään ajankäyttö sekä arjen käytännöt ja toimintaympäristöt muuttuvat. Lisäksi perheen vanhempien roolit ja päivittäinen toiminta vaihtuvat.

Tulon lähde määrää usein sen, miten tulon käytöstä päätetään. Esimerkiksi henkilökohtaisten palkkatulojen käytöstä saadaan useimmiten päättää itse. Tähän päätöksentekoon liittyy keskeisesti se, miten tuloja ohjataan erilaisiin menoihin ja millaiset oikeudet perheenjäsenillä on vaikuttaa tähän päätöksentekoon. (esim. Zelizer, 1997.) Perheen aikuiset käyttävät tulojaan perheen yhteisten menojen kattamiseen, mutta usein ainakin osa henkilökohtaisista ansiotuloista voi olla saajan ”omaa rahaa”. (Zelizer, 1997; ks. myös Raijas & Wilska, 2007.) Kun perheen aikuisista toinen jää pois palkkatyöstä kotiin hoitamaan lasta, vähenevät hänen henkilökohtaiset tulonsa, vaikka Suomessa kotona lasta hoitavalle maksetaan ansiosidonnaista vanhempainpäivärahaa (Hiilamo, 2002). Kuitenkin tilanne usein on se, että taloudelliset resurssit jakautuvat epätasaisesti puolisoitten kesken. Jos niitä ei nähdä perheen yhteisenä resurssina, puolisoitten välille voi syntyä tyytymättömyyttä ja ristiriitoja. Esimerkiksi Lammi-Taskula ja Salmi (2009, s. 44) ovat esittäneet, että perhevapaalla olevat, alle kolmevuotiaiden lasten äidit, joiden tulot koostuvat vanhempainpäivärahasta tai kotihoidon tuesta, kärsivät siitä, etteivät tulot riitä menoihin. Valtaresurssiteorian mukaan tulot ja työmarkkina-asema tuovat puolisoille valtaa perheen taloudellisissa päätöksissä (Vogler, 1998; Coltrane, 2000). Suomessa empiirinen

tutkimus ei ole tätä tulosta vahvistanut, vaan Suomessa ainakin lapsiperheissä molemmat aikuiset osallistuvat tasapuolisesti ja useimmiten tulojen mukaan perheen elatukseen (Raijas & Wilska, 2007). Tosin aiempi tutkimus on osoittanut, että rahan käyttö perheen yhteisiin menoihin vaihtelee sukupuolen mukaan ja että naiset käyttäisivät henkilökohtaisia tulojaan koko perheen hyväksi enemmän kuin miehet (Nyman, 1999; Bisdee, Daly & Price, 2013). Kyse on altruismista, jossa naiset huolehtivat ensisijaisesti perheestä ja sitten vasta itsestään, miehet taas usein päinvastoin.

Lapsen syntyminen muuttaa vanhempien elämää muutoinkin kuin henkilökohtaisten tulojen kannalta. Perheen sisäiseen taloudelliseen valtaan liittyy rahan lisäksi läheisesti ajankäytöstä päättäminen. Lapsen syntyttyä joudutaan ensinnäkin päättämään siitä, kumpi jää kotiin hoitamaan lasta ja kumpi käy työssä (Nomaguchi & Milkie, 2003; Baxter, Hewitt & Haynes, 2008). Toiseksi kodin sisällä tulee tehdä päätöksiä lasten hoidosta ja kotitöiden jakamisesta. Aalto ja Varjonen (2012, s. 50) ovat osoittaneet, että alle kaksivuotiaiden lasten perheissä isät tekevät ansiotyötä aivan yhtä paljon kuin samanikäiset lapsettomat miehet. Ansiotyössä käymiseen pakottavat taloudelliset seikat, sillä tässä elämänvaiheessa esimerkiksi asuntolainarasitus on suurimmillaan (Suomen virallinen tilasto, 2014), koska juuri tuolloin joudutaan usein hankkimaan isompi asunto. Pienten lasten vanhempien vapaa-aika jakautuu jossain määrin epätaisisesti (Aalto & Varjonen, 2012, s. 52). Törrönen (2012, s. 50, 55) on esittänyt sen johtuvan naisten altruistisesta toiminnasta ajankäytössään, kun arki rakentuu lapsen aikataulun ehdoilla. Tällöin naiset kokevat joutuvansa tinkimään harrastamisesta, itsensä kehittämisestä ja sosiaalisesta kanssakäymisestä.

Kolmas merkittävä muutos lapsen tultua on se, että lapsen hoitoon liittyvät velvoitteet muuttavat perheen aikuisten rooleja (Dew & Wilcox, 2011, s. 2). Perinteisessä roolimallissa työmarkkina-asema ja kotitöiden työnjako määrittävät sukupuolen mukaan (ks. esim. West & Zimmermann 1987), kun taas modernissa mallissa noudatetaan puolisoitten kesken tasa-arvoa niin työmarkkina-aseman kannalta kuin kotitöiden jakamisessa. Lapseton parisuku on saattanut elää modernin roolimallin mukaisesti, mutta lapsen tultua siirrytään noudattamaan perinteisiä sukupuolittuneita käyttäytymismalleja (ks. Blair & Lichter 1991; Dew & Willcox 2011). Aallon ja Varjosen (2012, s. 52) tutkimus tukee tätä tulosta. Perinteinen sukupuolittunut työnjako on usein rationaalinen valinta perheen talouden kannalta: enemmän ansaitseva mies käy töissä ja pienempituloinen nainen jää kotiin hoitamaan lasta. Tutkimus on myös keskittynyt perinteisiin perheisiin, eivätkä tutkimukset toistaiseksi ole juurikaan tarkastelleet esimerkiksi perheitä, joissa vanhemmat ovat samaa sukupuolta.

4 Tutkimustehtävä, käytetyt aineistot ja analyysimenetelmät

Tämä artikkeli tarkastelee rahan ja ajan käyttöön liittyvää päätöksentekoa sekä sen kokemista 2010-luvun suomalaisten lapsiperheiden arjessa internetin keskustelupalsta-aineiston ja haastatteluaineiston valossa. Olen kiinnostunut päätöksenteosta arjen hyvinvoinnin toteutumisen näkökulmasta. Tarkastelen artikkelissa yhtäältä arjen rytmejä perheen arjen toiminnan tasolla ja toisaalta tekemisen, rutiinien ja käytäntöjen yksilöllisiä kokemuksia.

Mielenkiinnon kohteena on pikkulapsiperhevaihe, jossa elämä lapsen kanssa on vielä jossain määrin uutta ja jonka arkea määrää muuttunut elämäntilanne. Lapsi muuttaa perheen arkea radikaalisti, koska perheen aikuisille tulee uusia ja vaativia tehtäviä (Viala, 2011, s. 74) ja arjen ajankäytön rakenne muuttuu.

Yksi tapa päästä selvyyteen arjen toiminnasta ja kokemuksista on tutkia sitä käsitteleviä sanallisia ja kirjallisia kuvauksia. Tutkin haastatteluja ja keskusteluja rahan ja ajan käyttöön liittyvän perheen sisäisen päätöksenteon, joissa keskeistä perheen oman toiminnan lisäksi on julkisen sektorin, yksityisten yritysten ja kolmannen sektorin tarjoamat tuotteet ja palvelut. Tässä kokonaisuudessa toteutuu perheen arjen hyvinvointi. Tutkimus on aineistolähtöinen, mutta pohjautuu aikaisemman tutkimuksen ja teorioiden pohjalta saatuun esiymmärrykseen. Esiymmärrys on auttanut kiinnittämään huomioita tutkimusongelman ratkaisemisen kannalta relevantteihin seikkoihin.

Pikkulapsen hoitoon keskittyttäessä aikuisen kontaktit muihin aikuisiin voivat usein jäädä vähäisiksi, koska arki rakentuu lapsen tarpeiden tyydytyksen ehdoilla. Tieto- ja viestintäteknologia on tarjonnut helposti saavutettavan kanavan kommunikoida vertaisten kanssa (ks. Kennedy, 2000). Päivittäisten ja jopa hetkittäisten toimintojen raportointi Facebookissa tai oman elämän jakaminen keskustelupalstoilla on monelle arkipäivää. Naiset, jotka useimmiten vastaavat pikkulasten hoidosta, ovat Pudrovskan ja Ferreen (2004) mukaan hyödyntäneet internetiä vuorovaikutteisesti tiedonvälittämiseen ja hakemiseen, vertaistuen antamiseen ja saamiseen sekä erilaisten yhteisöjen muodostamiseen. Nykypäivän nuorille äideille internet on luonteva ja tuttu kanssakäymisen ja kommunikoinnin ympäristö. Internet tarjoaakin nuorille äideille foorumin aikuiskontakteille ja samassa elämäntilanteessa olevien tukiverkoston (Drentea & Moren-Cross, 2005, s. 922). Internetiin on muodostunut teemoitettuja keskustelupalstoja, joissa voidaan jakaa tietoa ja kokemuksia sekä hakea vertaistukea (Savolainen, 2011, s. 863). Internetin keskustelupalstat ovat nuorille äideille luonteva arjen toiminta-areena (Munnukka & Kiikkala, 2001, s. 513–516, 518; Madge & O'Connor, 2006, s. 206).

Keskustelupalstoilla kommunikointiin osallistutaan aloittamalla jokin keskustelu tai vastaamalla muiden aiempiin viesteihin (esim. Munnukka &

Kiikkala, 2001, s. 513; Chen & Chiu, 2008, s. 679). Keskustelut käydään useimmiten anonyymisti, millä on sekä kielteisiä että myönteisiä puolia. Anonyymiyys internetkeskusteluissa ”sokaisee” jotkut madaltamaan soveliaan käytöksen rajaa verrattuna kasvokkaiseen vuorovaikutukseen, mikä voi ilmetä siten, että vieraan näkemyksiä ei kunnioiteta. Erityisesti vastakkaiset ja kärjekkäät mielipiteet sekä laittavat liikkeelle että pitävät käynnissä runsaita keskusteluita. (Chen & Chiu, 2008, s. 680–681.) Toisaalta anonyymi vuorovaikutus on usein keskustelempaa, avoimempaa ja suunnitelmattomampaa kuin kasvokkain käyty keskustelu (Seymour, 2001, s. 160). Nimettömyyden suojassa voidaan kysyä asioita, joita muuten ei uskalletaisi tai kehdattaisi kysyä, ja ylipäättään keskustella suorasukaisemmin. Internetkeskustelut muodostavat verkostoja, joissa vertaiset voivat vaihtaa kokemuksia. (Drentea & Moren-Cross, 2005, s. 921; Madge & O’Connor, 2006, s. 209–210.) Aikaisempien tutkimusten (mm. Drentea & Moren-Cross, 2005; Herring, 1996, s. 117; Ley, 2007) mukaan naisille kohdennetuilla sivustoilla keskusteluilmapiiri on useimmiten tuomitsematon ja rohkaiseva eikä solvaavia kirjoituksia juurikaan ilmene.

Tutkimuksen keskusteluaineisto on kerätty Vauva-, Meidän perhe- ja Kaksplus-lehtien sekä Otavamedian Ellit-palvelun keskustelupalstoilta toukokuun 2011 aikana (ks. Raijas & Sailio, 2012). Viikolla 43 vuonna 2011 tehdyn mittauksen mukaan Kaksplus-lehden sivuilla vieraili viikoittain noin 300 000 eri kävijää (TNS Gallup, 2011a), Vauva-lehden noin 200 000 (TNS Gallup 2011b) ja Meidän Perhe -lehden noin 120 000 (TNS Gallup, 2011c). Ellit-sivustolla käy viikoittain liki 300 000 eri kävijää (TNS Gallup, 2011d). Palstat rakentuvat aiheittain erilaisiin teemoihin, joiden alla on useita keskustelukategorioita ja niiden alla edelleen monia keskustelunaloituksia. Kaksplus-sivustolla keskustelukategorioita eri teemojen alla oli 51, Vauva-sivustolla 61, Meidän Perhe -sivustolla 54 ja Ellit-sivustolla 76 kappaletta (Kaksplus, 2011; Vauva, 2011; Meidän Perhe, 2011; Ellit, 2011). Vauva-, Meidän perhe- ja Kaksplus-lehtien sivustot on suunnattu pienten lasten vanhemmille – käytännössä äideille, sillä naisten on havaittu olevan kiinnostuneempia lapsiperheille suunnatuista sivustoista kuin miehet (Sarkadi & Bremberg, 2005, s. 51; Madge & O’Connor, 2006, s. 210–212). Ellit-sivusto puolestaan käsittelee monipuolisesti naisia kiinnostavia asioita ruokavinkeistä muotiin. Tämä sivusto haluttiin ottaa mukaan tutkimukseen, sillä sen keskusteluissa käsitellään paljon pikkulapsiperheitä koskevia teemoja.

Koska keskusteluihin osallistutaan yleensä anonyymisti, varmaa tietoa kirjoittajista ja heidän taustoistaan ei ole. Käyttäjätutkimusten mukaan tutkituilla sivustoilla vieraili useimmiten noin 30–34-vuotias nainen, jolla on vähintään yksi lapsi (Otavamedia, 2011a, 2011b; Sanoma Magazines Finland, 2011a, 2011b). Koska ensisynnyttäjien keski-ikä oli vuonna 2011 Suomessa 28,3 vuotta (Tilastokeskus, 2011), voidaan keskustelupalstoilla lapsiperhekeskusteluihin osallistujien ajatella olevan heteroseksuaalisessa parisuhteessa eläviä naisia, jotka ovat aika vähän aikaa sitten saaneet en-

simmäisen tai toisen lapsen. Vaikka kirjoittajan sukupuoli ja perhetilanne tuodaan keskusteluissa selvästi ilmi, ei niistä luonnollisestikaan ole täyttä varmuutta. Tietyt kulttuurisesti opitut mallit ohjaavat tulkinnan tekemistä sukupuolesta: esimerkiksi kotityöt ajatellaan usein naisille tyypillisiksi ja niistä puhuva tulkitaan tällöin helposti kulttuuristen kategorioiden mukaan naiseksi. Tulkintojen teko ei pelkän puheen perusteella ole täysin aukotonta. (Kuronen & Hokkanen, 2008, s. 30, 32, 37, 40.) Keskusteluja analysoidessani en tiedä, missä roolissa tai millä motiiveilla henkilöt ovat osallistuneet aineistoni internetkeskusteluihin. Keskustelun aloittajina ovat voineet toimia ”trollit”, jotka tahallaan provosoivat keskusteluja ja pyrkivät ärsyttämään muita kirjoittajia (ks. (Donath, 2001, s. 42–43; Arpo, 2005, s. 164).

Tutkimuksessa lapsiperheiden arki operationalisoitiin internetkeskusteluissa konkreettiseksi toiminnaksi. Arjen keskeisiksi toiminnoiksi valittiin rahankäyttö sekä lastenhoito ja kotitöiden tekeminen, jotka ovat arjen hyvinvoinnin toteutumisen kannalta keskeisiä päätöksentekoa alueita (esim. Cowan ym., 1985; Reuna, 1998; Paajanen, 2005, 2007; Lammi-Taskula & Salmi, 2008). Tutkimusaineisto muodostettiin hakemalla keskusteluketjuja sivustoilla olevista keskusteluista sisäisten hakukoneiden avulla käyttäen hakusanoja ”kotityö”, ”kotityöt”, ”kotit-”, ”raha” ja ”rahankäyttö”. Haut antoivat luonnollisesti runsaasti tuloksia, sillä esimerkiksi raha liittyy hyvin moneen elämänalueeseen. Hakujen jälkeen keskustelujen otsikoita ja keskusteluketjujen aloitusviestejä luettiin läpi, minkä jälkeen karsittiin harkinnanvaraisesti tutkimuksen aihealueeseen kuulumattomia keskusteluja. Tämän karsinnan jälkeen tutkimusaineistoon jäi 93 keskusteluketjua. Valittu määrä todettiin riittäväksi, sillä käyty keskustelut ketjusta toiseen toistivat samoja teemoja. Keskusteluketjujen sisäisten kommenttien määrä vaihteli välillä 5–137.

Kaikki kerätyt keskustelut eivät olleet aktiivisesti käynnissä keruuhetkellä, mutta osassa kommunikointi jatkui yhä, koska osallistuminen keskusteluihin oli mahdollista mistä tahansa ja milloin tahansa. Keskustelut sijoittuivat aikavälille 11.12.2004–26.5.2011, ja ne olivat jakautuneet epätasaisesti viikon eri päiville. Vähiten keskusteluja oli käyty lauantaisin, jolloin kirjoitettuja kommentteja aineistossa oli 860, ja eniten maanantaisin, jolloin oli kirjoitettu 2 100 kommenttia. Vuorokaudenajoista yleisimpiä olivat kello 12 ja 14, joina molempina aikoina kommentteja oli kirjoitettu 1 000 kappaletta. Tämän perusteella voidaan arvella, että keskustelijat voisivat olla kotona lasten kanssa olevia äitejä.

Keskusteluaineisto sisältää ainoastaan keskusteluja, jotka ovat kaikkien avoimesti luettavissa. Tästä syystä en näe eettistä ongelmaa käyttää kirjoituksia sellaisenaan. Tutkitut palstat ovat yleisesti tunnettuja ja runsaasti luettuja, joten niille kirjoittavat tietävät sivustojen avoimuuden ja heidän voi olettaa samalla hyväksyvän kirjoitustensa julkisuuden. (Winzelberg, 1997, s. 399; Hewson ym., 2003, s. 53; Savolainen, 2011, s. 875.) Tutkimuksen

aineisto on siten jo olemassa olevaa aineistoa, jonka tuottamisessa tutkija ei ole ollut osallisena. Tutkijan osallistuminen keskusteluihin hänen omassa roolissaan olisi saattanut vaikuttaa keskustelujen avoimuuteen ja aitouteen. Keskustelujen todellinen kulku on olennainen, sillä oletan keskustelujen olevan kuvausta kirjoittajien oikeasta arjesta, jota avataan tuntemattomille.

Täydentävänä aineistona hyödynnetään nuorten perheiden haastatteluja, jotka tehtiin Helsingissä kesäkuussa 2011. Näissä haastatteluissa oli mukana seitsemän nuorta äitiä, kolme pariskuntaa sekä yksi nuori äiti oman äitinsä kanssa. Analysoin keskustelu- ja haastatteluaineistot yhdessä. Luin keskustelu- ja haastatteluaineistoja useita kertoja pyrkien tunnistamaan sieltä keskusteluja, joissa rahan- ja ajankäyttöön liittyvään päättöksentekoon liittyi jotakin uhkaa arjen hyvinvoinnin toteutumisen näkökulmasta. Arkielämän puhe ja julkinen puhe kietoutuvat ja vaikuttavat siis toisiinsa (Repo, 2009, s. 57). Julkinen puhe normittaa sitä, mikä arjen toiminnassa on hyväksyttävää tai tavoiteltavaa (Bussemaker, 1998). Julkisen puheen puhuvat voivat tulla yksityiseen puheeseen (vrt. Kantola, 2002), mikä arjen toiminnassa voisi tarkoittaa tehokkuus- tai suorituskeskeisyyden korostamista. Suomalaisessa yhteiskunnassa vahva työn ja tekemisen arvostus sekä tehokkuus- ja suorituskeskeisyys normittavat niin arjen toimintaa kuin arkipuhetta.

Tarkasteluysikkönä tutkimuksessa on yksilö, joka elää perheessä ja kertoo kokemuksistaan kirjallisesti tai suullisesti. Aineistojen analyysimenetelminä käytin sisällönanalyysia ja teemoittelua. Sisällönanalyysi on käytökelpoinen menetelmä aineiston rajaamiseen ja luokitteluun (ks. mm. Repo, 2009, s. 62). Aineiston rajaamisen ja kontekstoinnin jälkeen teemoittelin aineistoa ja luokittelin sitä suuremmiksi aihekokonaisuuksiksi. Teemoittelun avulla löysin keskusteluista toistuvia puhetapoja. Tulosten tulokinnassa käytin apuna aihealueen aiempaa tutkimusta. Internetin runsas keskusteluaineisto toimiikin hyvin tämänkaltaisessa analyysissä, sillä aineisto on tekstimuotoista ja välittömästi käytettävissä digitaalimuodossa. Lisäksi sen keruu ja käsittely on nopeaa ja taloudellista (Seymour, 2001, s. 159).

Perinteisen laadullisen analysoinnin lisäksi tutkin keskusteluaineistoa StudioMind Oy:n Textplorer-tiedonlouhintaohjelmistolla. Textplorer on visuaalinen tekstianalyysikäyttöliittymä, jonka taustalla on älykäs semanttinen moottori. Semanttinen moottori etsii automaattisesti, ilman ihmisen tekemiä etukäteisluokitteluja, suuresta tekstimassasta keskeisimmät teemat teemoittaisen sanaston yhtenäisyyden perusteella. Löydettyjä teemoja voi Textplorer-käyttöliittymässä tarkastella joko listana tai karttana. Listanäkymä esittää kunkin teeman keskeisen sanaston yhdellä rivillä. Teemariivit ovat allekkain siten, että sanastoltaan yhtenäisin teema on ylimpänä. Karttanäkymä näyttää kustakin teemasta yhden keskeisimmän sanan kaksiulotteisena sanapilvenä, jossa samankaltaiset teemat sijoittuvat lähelle

toisiaan ja muodostavat siten eri puolille karttaa omia teemaryppäitään. (Sailio, Karhu, Pantzar & Raijas, 2012, s. 84–86.) Tämänkaltaisen tekstianalyysimenetelmä tuo lisäarvoa ”käsin tehtävälle” analyysille, sillä sen avulla voi aineistosta löytää ominaisuuksia, joita tutkijan silmät ja ajattelu eivät oivalla. Tutkimuksessani hyödynsin Textplorer-ohjelmaa keskusteluissa käytettyjen sanojen esiintymisfrekvenssien ja merkitysten hakemisessa sekä erityyppisten keskustelujen ajoittamisessa.

Textplorer-analysointityökalu osoitti, että raha ja kotityöt olivat teemoina keskustelujen keskiössä: sanastoltaan läheisimmän aihepiirin merkittävimmat sanat olivat ”tili”, ”lasku” ja ”maksu”, toiseksi läheisimmän ”pestä”, ”pyykki” ja ”imuroida”. Aiemman tutkimuksen perusteella tiedetään, että niin rahan kuin kotitöiden jakamiseen liittyy yksilöllisiä pyrkimyksiä (Pahl, 1989; Reuna, 1998; Paajanen, 2005, 2007; Lammi-Taskula & Salmi, 2008, s. 46–47). Tutkimus on osoittanut, että yksilöllistyminen perheissä ilmenee usein puolisoiden välisinä neuvotteluina kotitöiden tekemisen määrästä, henkilökohtaisen rahan käytöstä sekä yksilöllisten tarpeiden ja intressien toteuttamisesta (Björnberg & Kollind, 2005, s. 125). Keskusteluketjujen kokonaismäärä oli 93, joista rahaa käsiteltiin 17:ssä ja kotitöitä 42:ssa. Analyysissä on näin ollen mukana 59 keskusteluketjua.

Mielenkiintoinen Textplorer-työkalun löytämä tulos oli se, että rahasta keskusteltiin eniten lauantaisin ja yleensä kello 23 aikaan, kotitöistä torstaisin kello 6. Textplorerin avulla voidaan äitien internetkeskusteluista näin ollen paikantaa lapsiperheiden kollektiivisia rytmejä (ks. Aalto & Varjonen, tämä teos), vaikka tietenkään varmuutta ei ole siitä, liittyykö puhe itse tekemiseen. Voidaan kuitenkin olettaa, että tiettyyn ajankohtaan ajoitettu puhe liittyy senhetkiseen tilanteeseen. Viikon eri päivinä käydyissä keskusteluissa esiintyi toistuvimmassa sanoissa vaihtelua. Viikon alussa, maanantain keskusteluissa, korostui lapsen viikko-ohjelman suunnittelu, sillä kolme keskusteluissa eniten esiintyvää sanaa olivat ”varata”, ”lapsi”, ”ruoka”, mikä kertoo lapsen hoitoon ja arjen rutiineihin keskittymisestä viikonlopun jälkeen. Tiistaina yleisimmät sanat olivat ”laina”, ”ostaa”, ”yhteinen” ja keskiviikkona ”käyttää”, ”kannattaa”, ”päivä”. Nämä keskustelut näyttäisivät keskittyvän rahaan. Torstain keskusteluissa kolme eniten esiintyvää sanaa olivat ”kotityö”, ”pyykki”, ”kotona” ja perjantain ”siivota”, ”nainen”, ”pitää”. Tämä kertoisi siitä, että kotitöiden tekeminen keskittään joko loppuviikkoon tai viikonloppuun. Viikonloppuna keskusteltiin rahasta: lauantain yleisimmät sanat olivat ”eilen”, ”tili”, ”tienata” ja sunnuntain ”tili”, ”raha”, ”yhteinen”. (ks. myös Sailio ym., 2012, s. 93.)

5 Rahan ja ajan käyttöön liittyvä päätöksenteko pikkulapsiperheessä

Internetkeskusteluissa ilmeni, että pikkulapsiperheet kuvaavat elävänsä itsenäistä ja eristäytyneitä elämää, usein ilman apua ja tukea isovanhemmilta tai ystäviltä. Isovanhempien kerrottiin asuvan kaukana, ja samaa elämänvaihetta eläviltä ystäviltä ja tuttavilta taas ei haluttu pyytää apua. Perheiden elämä on yksityistä aluetta, ja siksikään apua ei välttämättä haeta. Erityisesti ongelmien paljastamista tutuille karsastetaan. Internetkeskustelut osoittivat, että internet on tarjonnut apua tähän: sieltä on helppo hakea tukea, neuvoja ja ohjeita mitä erilaisimpiin lapsiperhettä koskettaviin kysymyksiin ja ongelmiin kotitöistä terveydenhoitoon. Internetkeskustelujen muodostamasta sosiaalisesta verkostosta haettiin seuraa ja vertaistukea. Ruotsalaisessa tutkimuksessa, jossa tutkittiin vanhemmille suunnattua internetsivustoa, todettiin, että sivusto oli erityisen tärkeä yksinhuoltajille, pienituloisille ja vähän koulutetuille, joiden sosiaaliset verkostot ovat vähäisiä (Sarkadi & Bremberg, 2005).

Seuraavaksi esittelen tutkimuksen empiirisiä tuloksia päätöksenteon eri osa-alueilta suomalaisten pikkulapsiperheiden arjen hyvinvoinnin näkökulmasta. Olen jäsentänyt tarkastelun kolmeen teema-alueeseen. Ensimmäinen teema käsittelee rahan käyttöä (alaluku 5.1), toinen muuttuneeseen ajankäyttöön sopeutumista (alaluku 5.2) ja kolmas omaa ja parisuhteen yhteistä aikaa (alaluku 5.3).

5.1 Minun, sinun vai meidän rahat?

Internetkeskusteluissa korostettiin, että molemmilla puolisoilla on vastuu perheen yhteisistä menoista, mikä näyttää toteutuvan varsin hyvin niin aiemman tutkimuksen (Raijas & Wilska, 2007) kuin keskustelujenkin perusteella. Tämän perusteella yksilöllisyys ei siis näyttäisi korostuvan, kun kyseessä on perheen yhteisten kustannusten jakaminen. Keskusteluissa tuotiin esille se, että yhteisten rahojen käytöstä ja hankinnoista tulisi aina neuvotella eli toinen ei saa päättää näistä yksin. Miten yksilöllistyminen voi sitten näkyä rahan käytössä? Toisen henkilökohtaista rahankäyttöä paheksuttiin ainakin silloin, jos se johti vastuuttomuuteen perheen yhteisistä menoista. Jos toinen puolisoista toteuttaa itsekkäästi omia intressejään, hän samalla pakottaa toisen kantamaan suuremman vastuun perheen yhteisistä menoista. Tutkimuksen mukaan etenkin pienituloisessa perheessä useimmiten nainen tinkii omista intresseistään lastensa hyvinvoinnin varmistamiseksi (Vogler & Pahl, 1994; Alger & Cox, 2013).

Osallistujat internetin keskusteluissa toivat esille, että puolisoiden on neuvoteltava ja sovittava rahankäytöstä. Yksi keino tähän on se, että puolisot erottavat tuloistaan yhdessä sovitun osan perheen yhteisiin menoihin, ja jäljelle jäävä osuus on omaa rahaa, jonka käytöstä saa itse päättää. Yh-

teisten menojen maksamisen jälkeen puoliset halusivat hallinnoida itsenäisesti rahaa, jonka käytöstä he eivät olleet tilivelvollisia toiselle. Nymäin (1999) tutkimuksessa ilmeni, että miehillä oli rahaa omiin menoihin käytettäväksi useammin kuin naisilla, mikä johtui miehen suuremmista tuloista. Keskusteluissa korostettiin yksilön vapautta, itsenäisyyttä ja riippumattomuutta, johon kuuluu olennaisena osana oikeus omaan kulutukseen, mitä ei nähty uhkana parisuhteelle. Ruotsalaisessa tutkimuksessa naiset jopa halusivat säilyttää taloudellisen riippumattomuuden ja samaan aikaan hyväksyivät miehiä matalamman elintason (Nyman, Reinikainen & Stocks, 2013, s. 647–648). Keskusteluissa tuli esille, että toisen rahankäytöstä haluttiin olla riippumattomia ja ainakin osasta itse ansaituista tuloista tulee saada henkilökohtaisesti nauttia:

Minusta on kuitenkin reilua, että molemmat edes jotenkin käyttävät omien tulojen suhteessa rahaa. Itse tienaan kaksi kertaa enemmän kuin mieheni ja minusta osa oman kovan työn tuloksista kuuluu minulle huolettomuutena mitä rahaan tulee. Suurin osa siitä kuitenkin menee kyllä perheen hyväksi joka tapauksessa. Mutta että minulla ei ole ikinä rahat loppu kuun lopussa, miehellä voi ollakin.

(Internetkeskustelu Kaksplus, poipoipoi 11.10.09 11:24.)

Pariskuntien omien rahojen hallinnointia helpotti se, että puolisoilla oli usein erikseen yhteinen tili, josta maksettiin perheen yhteiset menot, ja sen lisäksi molemmilla henkilökohtaiset tilit. Sama tulos on saatu Rajaksen ja Wilskan (2007) tutkimuksessa. Puolisot siirtävät sovittun määrän rahaa yhteiselle tilille ja saavat päättää loppurahojen käytöstä toiselta kysymättä:

Meillä on yhteinen tili ja omat tilit. Ja omille tileille menee palkat josta sitten siirretään tietty summa yhteiselle tilille kuukaudessa. Tämä lähinnä siksi, koska mies harrastaa omia juttujaan ja minä omiaan. Ei ole toisella sanomista, jos esim. mies tuhlaa autoonsa ison summan rahaa kk, tai minä käyn kampaamossa, kosmetologilla ja osttan useamman sadan euron kengät, laukun jne.

(Internetkeskustelu Kaksplus, lenttis 10.10.09 23:48.)

Yksilöllisten tarpeiden tyydyttämiseen erilaisten ruokamieltyymysten takia oli eräs pariskunta keksinyt ratkaisun: kumpikin puolisoista maksaa itse omat ruokansa. Tässä tilanteessa puoliset ovat yhdessä sopimalla päässeet molempia tyydyttävään ratkaisuun:

Käytiin ruokakaupassa, ja mentiin peräkkäin kassalle niinkuin aina tehdään, ja nosteltiin kamat hinnalle. Maksoin osan, ja perässäni tuleva mies maksoi toisen puolen. Sanoin kassalle, että laittaa samaan

lokeroon kaikki ostokset. Ei me lasketa noita ruokaostoksia pennilleen, tämä vain toimii hyvin näin. Mies ostelee usein jotain ihan ufoa, kal-liita erikoisjuustoja jne., jotka helposti nostaa ruokakauppalaskua paljon. Mua se ei haittaa, mutta en opiskelijan tuloilla niitä oo valmis maksamaan, enkä niitä edes syö. Mä haluan muutenkin käyttää ruokaan mahdollisimman vähän rahaa, kun taas mies haluaa silloin tällöin panostaa.

(Internetkeskustelu Kaksplus, PauhaavaSydän 11.10.09 00:42.)

Kan ja Laurie (2011) saivat tutkimuksessaan selville, että Britanniassa on viime aikoina yleistynyt käytäntö, että parisuhteessa olevat puoliset yhä enemmän hoitavat säästöjä, sijoituksia ja lainoja erikseen. Seuraava lainaus kertoo tästä tilanteesta. Omat rahat tuovat puolisoille autonomiaa ja sananvaltaa hankinnoissa, joista koko perhe saa nauttia:

Jos minä haluan koiran ja ukko ei, niin minä hoidan ja maksan koiran. Miksi ukon sitä pitäisi hoitaa tai maksaa? Ukko halusi kotiteatterin – fine, sai maksaa sen ihan itse. Toisaalta kun minä pistän 1000e keväisin pihaan, niin saan sen ihan itse säästää omista pennosistani. Saan kaivaa puskatkin ihan itse sinne takapihalle 😊 Jos ukko haluaa maksaa lainansa 10 vuodessa ja minä 15 vuodessa sekin onnistuu. Voi elää ihan rauhassa normaalia elämää vaikka rahat eivät ole yhteiset.

(Internetkeskustelu Kaksplus, Nalkuttava Talonmies 11.10.09 00:13.)

Tulojen vähenemisen nähtiin äitiys- tai vanhempainvapaan aikana uhkaavan naisten taloudellista riippumattomuutta ja alistavan naisia heikompana puolisona. Kotiin jäävä puoliso joutui tulojen vähetessä tinkimään omista menoistaan, kun taas työssäkäyvän puolison tulot eivät välttämättä muutu ollenkaan. Tämän koettiin aiheuttavan epätasa-arvoa puolisoitten välille, sillä toisen autonomia omien henkilökohtaisten tarpeiden tyydyttämisessä oli rajallisempi kuin toisen. Ruotsalaisen tutkimuksen mukaan naisten suhtautuminen taloudelliseen riippumattomuuteen riippuu rahan lähteestä: tulonsiirtojen varassa eläminen nähdään autonomisena, mutta puolisolta saaduilla rahoilla elämistä ei (Nyman, Reinikainen & Stocks, 2013, s. 647). Rahan lähde näyttää vaikuttavan siihen suhtautumiseen (ks. Zelizer, 1997). Tulonsiirto on ”julkista” ja periaatteessa vastikkeetonta rahaa, kun taas henkilöltä saatu raha sisältää ajatuksen kiitollisuudenvelasta, vastapalvelusta tai takaisin maksusta. Taloudellisesta riippumattomuudesta keskusteltiin internetaineistossa kiihkeän mustavalkoisesti, ja naisia keskusteluissa jopa syyllistettiin oman taloudellisen itsenäisyyden tavoittelemisesta, kun he hakivat töihin:

Eli viet mieluummin lapsen hoitoon heti äitiysloman jälkeen, ettei itsenäisyytesi vain karise?

(Internetkeskustelu Vauva, Vierailija 11.10.09 01:09.)

Lainaus tuo esille hyvin normatiivisen suhtautumisen äidin tehtäviin. Nykyään vanhemmuus nähdään yleisesti projektina, jolle vanhempien odotetaan antavan aiempaa enemmän aikaa. Sosiaalisen ympäristön normit ohjaavat lapsen synnyttyä äitiä toteuttamaan naisen perinteistä roolia perheessä. (Dew & Wilcox, 2011, s. 2–7.)

5.2 Muuttuneeseen ajankäyttöön sopeutuminen

Vanhemmuuden myötä henkilökohtaisen vapaa-ajan määrä vähenee, ja sen tilalle tulee kotitöitä ja lapsenhoitoa (Gjerdingen & Center, 2005; Aalto & Varjonen, 2012, 43; ks. myös Aalto, tämä teos). Ajankäytön muutos on dramaattisempi naisille kuin miehille, koska naiset useimmiten jäävät pois ansiotyöstä kotiin lasta hoitamaan. Nainen saattaa odottaa yhteisvastuuta lapsen hoidosta ja kotitöiden tekemisestä, mutta lapsen syntymän jälkeen perhe-elämän, kotitöiden ja ansiotyön organisointi vaatii sopimista ja neuvotteluja puolisoitten kesken (ks. esim. Twenge, Campbell & Foster, 2003).

Ajankäytöstä haastatteluisissa käsiteltiin muutosta ja sopeutumista lapsentomasta ajasta lapsiperheen elämään. Aiempi omien mieltymysten toteuttamisen mahdollistava elämä vaihtuu tiukasti aikataulutettuun ja organisoituun arkeen, jonka rakentumiseen ei koeta itse juurikaan voitavan vaikuttaa. Tästä kertovat seuraavat kaksi lainausta:

Siis kaikki muuttuu. Eli niinkun menemiset täytyy suunnitella, mä en todellakaan ollu suunnitteluihminen tätä aiemmin. Nyt se on ollu pakko miettiä ja sitten turhautuu niiden ystävien kanssa, jotka ei suunnittele. Mut mä ymmärrän heitä sit taas kauheen hyvin, koska mä olin itse sellainen aiemmin. Elikä kun tarvii ottaa huomioon joku muukin kun itse, mikä on kauheen kivaa, mutta onhan se niinku vie energiaansakin.

(Äitihaastattelu, alle vuoden ikäisen lapsen yksinhuoltajaäiti.)

Kaipaan niin suunnattomasti sitä, että voisi joskus tehdä sitä mitä huvittaa, mennä ex tempore jonnekin ym. En kai vieläkään ole sopeutunut tähän elämänvaiheeseen, vaikka lapsi oli kovin toivottu ja haluttu.

(Internetkeskustelu Ellit, Hyvin tuttua 9.2.2008 18:45.)

Ajankäytöstä päättämisen näkökulmasta naiset kokevat usein olevansa lapsiperhe-elämässä alistettuja, koska miesten nähdään perhetilanteesta riippumatta pystyvän helpommin jatkamaan vanhaa elämäänsä:

Kyllä se on pitkälti miehet, jotka eivät osaa elää tilanteen mukaan. He haluavat elää sitä huoletonta poikamieselämää. Eli nippa nappa itsestä huolehditään. Eikä sitäkään aina.

(Internetkeskustelu Ellit, Vierailija 1.6.2006 12:12.)

Internetkeskusteluista kävi selvästi ilmi, että lapsiperhe-elämää määrittävät sosiaaliset paineet ja normit: sosiaalinen ympäristö asettaa lapsiperheessä naiselle ja miehelle edelleen perinteiset sukupuolittuneet roolit. Keskusteluissa tuotiin esille se, että lapsen saamisen jälkeen oli sopeututtu joko vapaaehtoisesti tai vastentahtoisesti noudattamaan perinteisiä sukupuolirooleja. Sama tulos on saatu myös saksalaisessa tutkimuksessa (ks. Kühhirt, 2011, s. 1). Vaikka niin miehet kuin naisetkin usein mukautuvat tähän, Twenge ym. (2003) ovat esittäneet, että perinteisessä äidin roolissa naiset kokevat miehiä enemmän, että lapset rajoittavat heidän elämäänsä. Keskustelut valottivat, että miehet voivat nauttia isyydestä ja hauskaasta yhdessäolosta lapsen kanssa, kun taas äitien vanhemmuus sisältää raskaita velvollisuuksia.

Keskustelijat toivat esille, että lasta hoitavan vanhemman elämä keskittyy kotiin ja lapsen hoitoon. Samaan tulokseen ovat päätyneet myös Nomaguchi ja Milkie (2003). Lapsen hoito ja lapsen tarpeiden tyydyttäminen hallitsevat ajankäyttöä, ja jopa omien perustarpeiden tyydyttäminen alistetaan lapsen hoidolle (Aalto & Varjonen, 2012, s. 46).

Kotitöiden tekeminen ja jakaminen vanhempien kesken on yksi ristiriitoja aiheuttava toiminnan alue perhe-elämän siinä vaiheessa, jossa vasta opetellaan tapoja ja käytäntöjä toimia uudessa elämäntilanteessa (Raijas & Sailio, 2012; ks. myös Paajanen, 2005; Raijas & Wilska, 2007; Nieminen, 2008, s. 44). Kotitöiden jakaminen tyydyttää molempia parhaiten silloin, kun se voidaan tehdä neuvottelemalla ja sopimalla ja kun se perustuu osaamiseen, suhteelliseen etuun tai mieltymyksiin. Taloustieteessä puhutaan neuvottelumalleista, joissa kotitaloudessa sovitetaan yhteen erilaisia yksilöllisiä preferenssejä (ks. esim. Himmelweit, Santos, Sevilla & Sofer, 2013, s. 626). Oheiset lainaukset kertovat yksilölliset mieltymykset huomioon ottavasta kotitöiden jakamisesta:

Suht tasapuolisesti, kumpiki teki niinkun mieltymyksien mukaan, et niinku jos tykkäs tyyliin imuroida niin imuroi ja toinen moppas tyyliin niinku. Et vähän niinku sen jaksamisen, viitsimisen ja kaiken sen tarpeen mukaan niinku tehtiin.

(Äitihaastattelu, kahden lapsen äiti, parisuhteessa.)

Mä en tykkää tekstiilien käsittelystä ja sä et tykkää, et mä käsittelen sun tekstiilejä.

(Pariskuntahaastattelu, 10 päivän ikäisen lapsen isä.)

5.3 Oma ja parisuhteen yhteinen aika

Oma-sanana voi ajatella suoraan viittaavan yksilöllisyyteen. Omasta ajasta oli aineistossa kaksi pitkää keskusteluketjua. Toinen alkoi äidin puheenvuorolla (Internetkeskustelu Meidän perhe, Leave 14.8.2008 12:01), jossa nainen oli listannut molempien puolisoitten tekemät työt ja vapaa-ajan määrän. Tehdyssä listauksessa miehellä oli runsaasti enemmän vapaa-aikaa. Äiti koki tilanteessa epätasa-arvoa ja olisi halunnut käyttää enemmän aikaa lukemiseen ja koki epäoikeudenmukaisena sen, että toinen on oikeutettu toteuttamaan omia mieltymyksiään ja toinen ei. Keskusteluun osallistui naisia, joilla oli vastaavanlaisia kokemuksia. Oman ajan tarvetta perusteltiin esimerkiksi ”akkujen lataamisella”, oman hyvinvoinnin lisäämisellä.

Toinen keskustelu aloitettiin kysymyksellä ”Kuinka paljon teillä on omaa aikaa?” Tämä keskustelunaloittaja halusi omaa aikaa, jotta voisi toimia kotiäitiä mielekkäämmässä rooleissa, tuntee olevansa ”nainen” tai ”jonkun ystävä”. Hän koki kotiäitiyden ikävänä velvollisuutena, jossa häneltä vain otetaan eikä hänelle anneta mitään. Eräs tähän keskusteluun osallistujista kertoi aloittaneensa opiskelun avoimessa yliopistossa saadakseen omaa aikaa ja kokemuksia kodin ulkopuolelta sekä jonkin identiteetin kotiäitiyden ulkopuolelta. Joku keskustelija kärsi oman ajan puutteesta ja totesi olevan mahdollista saada isovanhemmilta hoitoapua, mutta ei halunnut ottaa sitä vastaan.

Oman ajan kaippu liittyy kriisiin, joka tulee ajankäytön muutoksesta:

Mä en ole sinut ollenkaan tämän vapaa-ajankriisin kanssa. Vauva on gkk. En vieläkään ole tähän tottunut oikein ja valitan koko ajan ja stressaan tästä vapaa-ajan puutteesta. Siis MUN vapaa-ajasta. Ei se, että kun vauva nukkuu, niin mä tiskaan, vaan en ole täällä, en ole läsnä, on vain minä ja minä.

(Internetkeskustelu Meidän perhe, Uusinainen 18.11.08 11:51.)

Oma aikakin mahdollistuu puolisoitten välisillä sopimuksilla ja neuvottelulla. Omaa aikaa voidaan järjestää esimerkiksi sopimalla yhdessä työnjaosta ja lapsenhoidosta. Puolisot ovat kilpailutilanteessa, jos molemmat haluavat pitää kiinni omista tarpeistaan ja intresseistään (Björnberg & Kollind, 2005, s. 34–35). Jotta omasta ajasta nauttisi, tulee olla riittävän vireä sen viettämiseen, kuten oheinen lainaus osoittaa:

Olin aina siihen aikaan niin kuitti, että en vaan yksinkertaisesti jaksanut lähteä enää mihinkään, vaikka tiesin omaa aikaa ihan muissa asioissa kaipaavani.. +. (Internetkeskustelu Vauva, ☺ 23.1.2011 16:48.)

Oman ja parisuhteen yhteisen ajan järjestämiseksi kaivataan isovanhempien ja muun sosiaalisen verkoston apua.

Meillä on se tilanne, että asumme kaukana sukulaisista ja mummoloista, ettei hoitoon vieminenkään onnistu. Ystävillä ja kave-reilla on itselläänkin pieniä lapsia niin ei halua heitäkään sitten pyytää. Joskus sitä on väsynyt tähän tilanteeseen ja haaveilee muu-tosta lähemmäs synnyinseutua, mutta kun se ei ole oikein yksin-kertaista. Me ollaan tänne rakennettu oma elämä eikä varmasti muuteta minnekään missä sivistyksen pariin on matkaa 200km +.

(Internetkeskustelu Vauva, ☺ 23.1.2011 16:48.)

6 Synteesi

Tutkimuksen tulokset osoittivat, että vaikka perheet pyrkivät elämään it-senäisesti, tarve niin henkiselletuella kuin konkreettiselle avulle on edel-leen olemassa. Tieto- ja viestintäteknologia on tuonut tähän apua: seuraa ja tukea on saatavilla internetkeskusteluissa ympäri vuorokauden. Voi olla, että erityisesti internetin keskustelupalstoille osallistuvat ovat irrallaan su-kupolvien ketjuista ja hakevat sosiaalisen verkostonsa internetistä. Inter-netissä käytävistä keskusteluista voi saada apua vain seuraamalla niitä, ak-tiivisesti niihin osallistumatta. Internetkeskusteluissa otettiin esille epä-kohtia herkemmin kuin kasvokkain tapahtuneissa haastatteluissa. Tässä yhteydessä on tarpeen korostaa, että internetkeskusteluihin osallistujien esille ottamat asiat eivät välttämättä ole aivan totuudenmukaisia; niissä voidaan liioitella tai korostaa tiettyjä seikkoja. Myöskään keskusteluihin osallistujien henkilöllisyydestä ei ole täyttä varmuutta. Kasvokkain käytyihin haastatteluihin valikoitui tietynlaisia osallistujia. Siksi haastatteluai-neistoon voi liittyä harhaa, koska erityisesti haastatteluissa, joissa molem-mat vanhemmat olivat mukana, annettiin hyvin myönteinen kuva arjen sujumisesta.

Yksilöllistymispyrkimykset tulivat selkeästi esille internetkeskuste-luissa. Ne ilmenivät pyrkimyksenä taloudelliseen riippumattomuuteen ja autonomiaan sekä ajan käyttöön omien mieltymysten toteuttamiseksi. Sa-maan tulokseen on päätyntä Lyngstadin, Noackin ja Tuften (2010, s. 633) tutkimus, jonka mukaan yksilöllistyminen lisää pyrkimystä riippumatto-muuteen niin yhdessä asumisessa kuin rahojen jakamisessa. Yksilöllisty-minen liittyy läheisesti puolisoitten tasa-arvoon, oikeudenmukaisuuteen sekä koettuun autonomiaan. Tasa-arvon sekä henkilökohtaisten tarpeiden ja intressien toteuttaminen ovat haasteellisia tilanteissa, joissa puolisoitten henkilökohtaiset elämäntilanteet, työllisyys ja siten resurssit ovat erilai-set. Puolisoiden tulee ratkaista neuvotellen tai hyväksyä hiljaisesti tilanne, jossa toinen osallistuu väliaikaisesti pienemmällä panostuksella perheen yhteisten hankintojen rahoittamiseen, mutta on silti oikeutettu toteutta-maan omia intressejään. Yksilölliset intressit on siis mahdollista toteuttaa

perheessä kenenkään kärsimättä. Perheessä ja parisuhteessa on mahdollista toteuttaa yksilöiden henkilökohtaiset preferenssit ja yksilölliset käytännöt, mutta niiden toteuttamisen tulee olla yhteisesti sovittua ja molempien osapuolien hyväksymää. Yksilöllisen toiminnan legitimoimisessa voidaan vedota siihen, että individualistinen toiminta hyödyttää koko perhettä: kun äiti voi hyvin, voi koko perhe hyvin. Uhrautuminen ja velvollisuudet perheen hyväksi joutuvat vastakkain yksilöllisen oman ajan oikeuden kanssa.

Lapsiperheissä yksilöllistyminen ilmenee yhtäältä perinteisten perherakenteiden muuttumisena ja toisaalta henkilöiden yksilöllisten tavoitteiden korostumisena. Yksilöllistymiskehitys asettaa haasteita nuorten lapsiperheiden arjen toiminnalle, kun opetellaan uuden elämänvaiheen käytäntöjä. Uudessa elämänvaiheessa ja uuden perheenjäsenen myötä arjen toimintokäytännöt ja rutiinit vasta hakevat muotoaan. Odotukset pikkulapsiperheen arjesta eivät aina vastaa todellisuutta, mikä saattaa aiheuttaa pettymyksen tunteita. Ristiriitaa voi aiheutua siitä, että äidin yksilöllinen rytmi alistetaan pikkulapsen rytmille. Lapsi ei kohtelee tasapuolisesti molempia vanhempiaan, vaan on enemmän riippuvainen toisesta. Sosiaalisen ympäristön paineet, lähinnä mallit hyvästä vanhemmuudesta ja oikeasta tavasta hoitaa lasta, osaltaan rajoittavat omien toimintamallien, rutiinien ja rytmien syntymistä. Epävarmuus ja tietämättömyys uudessa elämäntilanteessa voivat johtaa hakemaan apua muilta sen sijaan, että itse lähtisi luovasti kehittämään omaan perheeseen parhaiten sopivia toimintamalleja.

Koska aikaan sidotut rutiinit voivat tuoreille vanhemmille olla uutta, eivät ne kenties tuokaan turvallisuutta arkeen, vaan tilanne voidaan kokea yksilön omaa autonomiaa uhkaavana. Riippuvuus tiettyjen toimintojen suorittamisesta tiettyyn aikaan voi tuntua ahdistavalta, jos on tottunut hoitamaan asioitaan tiukoista aikatauluista riippumattomana, minkä esimerkiksi laajentuneet aukioloajat ja internetissä toimivat palvelut ovat mahdollistaneet.

Käsitykset hyvästä ja oikeanlaisesta lapsiperheen arjesta ovat usein normatiivisia. On tärkeää nostaa esille se tosiseikka, mistä asioista internetkeskusteluissa puhutaan ja mistä taas ei puhuta. Kyse on toiminnasta tietynlaisessa sosiaalisessa ympäristössä ja siitä, millaisina toimijoina keskustelijat haluavat itsensä esittää. (Alasuutari 1994, 85.)

- AALTO, K. & VARJONEN, J. (2012). Ajankäytön rytmit arjen kuvaajana. Teoksessa M. Lammi, M. Pantzar & T. Koivunen (toim.), *Arjen kartat ja rytmit. Kuluttajatutkimuskeskuksen vuosikirja 2012* (s. 35–63). Helsinki: Kuluttajatutkimuskeskus.
- ALASUUTARI, P. (1994). *Laadullinen tutkimus*. Tampere: Vastapaino.
- ALGER, I. & COX, D. (2013). The Evolution of Altruistic Preferences: Mothers versus Fathers. *Review of Economics of the Household*, 11, 421–446.
- ARPO, R. (2005). *Internetin keskustelukulttuurit. Tutkimus internet-keskusteluryhmien viesteissä rakentuvista puhetavoista, tulkinnosta ja tulkinnan kehyksistä kommunikaatioyhteiskunnassa* (Joensuun yliopiston humanistisia julkaisuja n:o 39). Joensuu.
- BAXTER, J., HEWITT, B. & HAYNES, M. (2008). Life Course Transitions and Housework: Marriage, Parenthood and Time on Housework. *Journal of Marriage and Family*, 70, 259–272.
- BISDEE, D., DALY, T. & PRICE, D. (2013). Behind Closed Doors: Older Couples and the Gendered Management of Household Money. *Social Policy & Society*, 12, 163–174.
- BIÖRNBERG, U. & KOLLIND, A.-K. (2005). *Individualism and families: equality, autonomy, and togetherness*. Abingdon, Oxon: Routledge.
- BLAIR, S. L. & LICHTER, D. T. (1991). Measuring the Division of Household Labor: Gender Segregation of Housework Among American Couples. *Journal of Family Issues*, 12, 91–113.
- CANCIAN, F. M. & GORDON, S. L. (1988). Changing Emotion Norms in Marriage: Love and Anger in U.S. Women's Magazines since 1900. *Gender & Society*, 2, 308–342.
- CHEN, G. & CHIU, M. M. (2008). Online discussion processes: Effects of earlier messages' evaluations, knowledge content, social cues and personal information on later messages. *Computers & Education*, 50, 678–692.
- COHEN, P. N. (1998). Replacing Housework in the Service Economy Gender, Class, and Race-Ethnicity in Service Spending. *Gender & Society*, 12, 219–231.
- COOKE, L. P. (2004). The gendered division of labor and family outcomes in Germany. *Journal of Marriage and Family*, 66, 1246–1259.
- COLTRANE, S. (2000). Research on Household Labor: Modeling and Measuring the Social Embeddedness of Routine Family Work. *Journal of Marriage and Family*, 62, 1208–1233.
- COWAN, C. P., COWAN, P. A., GERTRUDE, H., GARRETT, E., COYSH, W. S., CURTIS-BOLES, H. & BOLES, A. (1985). Transition to parenthood: his, hers and theirs. *Journal of Family Issues*, 6, 451–481.
- CROUTER, A. C., HEAD, M. R., MCHALE, S. M., & TUCKER, C. J. (2004). Family time and the psychosocial adjustment of adolescent siblings and their parents. *Journal of Marriage and Family*, 66, 147–162.
- DEW, J. & WILCOX, W. B. (2011). If momma ain't happy: Explaining declines in marital satisfaction among new mothers. *Journal of Marriage and Family*, 73, 1–12.
- DONATH, J. S. (2001). Identity and deception in the virtual community. Teoksessa Marc A. Smith & Peter Kollock (toim.), *Communities in Cyberspace* (s. 27–58). London: Routledge.
- DRENTEA, P. & MOREN-CROSS, J. (2005). Social capital and social support on the web: The case of an internet mother site. *Sociology of Health & Illness*, 27, 920–943.
- ELLIT (2011). Keskustelu. Haettu 18.11.2011 osoitteesta <http://keskustelu.plaza.fi/ellit/>
- GAGER, C. T. & SANCHEZ, L. (2003). Two as one: couples' perceptions of time spent together, marital quality, and the risk of divorce. *Journal of Family Issues*, 24, 21–50.
- GERSHUNY, J. (2000). *Changing Times: Work and Leisure in Postindustrial Society*. Oxford and New York: Oxford University Press.
- GERSHUNY, J. (2003). Web-use and Net-nerds: A Neo-Functionalist Analysis of the Impact of Information Technology in the Home. *Social Forces*, 82, 139–166.
- GJERDINGEN, D. K. & CENTER, B. A. (2005). First-time parents' postpartum changes in employment, childcare, and housework responsibilities. *Social Science Research*, 34, 103–116.
- HERRING, S. (1996). Posting in a different voice: gender and ethics in CMC. Teoksessa Charles Ess (toim.), *Philosophical Perspectives on Computer-Mediated Communication* (s.115–146). Albany: State University of New York Press.

- HEWSON, C., YULE, P., LAURENT, D. & VOGEL, C. (2003). *Internet Research Methods: a Practical Guide for the Social and Behavioural Sciences*. London: Sage.
- HIILAMO, H. (2002). Perheiden taloudellinen tukeminen. Teoksessa M. Heikkilä & M. Kautto (toim.), *Suomalaisten hyvinvointi 2002* (s. 214–229). Helsinki: Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus.
- HIMMELWEIT, S., SANTOS, C., SEVILLA, A. & SOFER, C. (2013). Sharing of resources within the family and the economics of household decision-making. *Journal of Marriage and Family*, 75, 625–639.
- JALLINOJA, R. (2006). *Perheen vastaisu*. Helsinki: Gaudeamus.
- JOKINEN, A., HUTTUNEN, L. & KULMALA, A. (2004). Johdanto: neuvottelu marginaalien kulttuurisesta paikasta. Teoksessa A. Jokinen, L. Huttunen & A. Kulmala (toim.), *Puhua vastaan ja vaieta. Neuvottelu kulttuurisesta marginaalista* (s. 9–19). Helsinki: Gaudeamus.
- Kaksplus (2011). Keskustelu. Haettu 18.11.2011 osoitteesta <http://kaksplus.fi/keskustelu>
- Kan, M. Y., & Laurie, H. (2010). Savings, investments, debts and psychological well-being in married and cohabiting couples. ISER Working Paper 2010-42. Colchester, UK: Institute for Social and Economic Research, University of Essex.
- KENNEDY, T. L. M. (2000). An exploratory study of feminist experiences in cyberspace. *CyberPsychology & Behavior*, 3, 707–719.
- KINGSTON, P. W. & NOCK, S. L. (1987). Time Together Among Dual-Earner Couples. *American Sociological Review*, 52, 391–400.
- KURONEN, M. & HOKKANEN, T. (2008). Vanhemmuuspuhe ja sukupuolen tutkimisen vaikeus. Teoksessa E. Sevón, M. Notko (toim.), *Perhesuhteet puntarissa* (s. 27–42). Helsinki: Palmenia.
- KÜHHIRT, M. (2011). Childbirth and the Long-Term Division of Labour Within Couples: How Do Substitution, Bargaining Power, and Norms Affect Parents' Time Allocation in West Germany? *European Sociological Review*. Haettu 11.1.2013 osoitteesta doi: 10.1093/esr/jcro26
- LAMMI-TASKULA, J. & SALMI, M. (2008). Huoli jaksamisesta vanhempana. Teoksessa P. Moisio, S. Karvonen, J. Simpura, & M. Heikkilä (toim.), *Suomalaisten hyvinvointi 2008* (s. 38–60). Helsinki: Stakes.
- LAMMI-TASKULA, J. & SALMI, M. (2009). Työ, perhe ja hyvinvointi. Teoksessa J. Lammi-Taskula, S. Karvonen & S. Ahlström (toim.), *Lapsiperheiden hyvinvointi 2009* (s. 38–48). Helsinki: Terveiden ja hyvinvoinnin laitosp.
- LEY, B. L. (2007). Vive les roses! The architecture of commitment in an online pregnancy and mothering group. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 12, 1388–1408.
- LYNGSTAD, T.H., NOACK, T. & TUFTE, P. A. (2010). Pooling of Economic Resources: A Comparison of Norwegian Married and Cohabiting Couples. *European Sociological Review*, 27, 624–635.
- MADGE, C. & O'CONNOR, H. (2006). Parenting gone wired: Empowerment of new mothers on the internet. *Social & Cultural Geography*, 7, 199–220.
- Meidän Perhe (2011). Keskustelut. Haettu 18.11.2011 osoitteesta <http://www.meidanperhe.fi/keskustelut>
- MUNNUKKA, T. & KIIKKALA, I. (2001). Virtuaalihiekkalaatikko. Äitien kokemuksia internetin postituslistoista arjen apuna. *Yhteiskuntapolitiikka*, 66, 513–522.
- NIEMINEN, T. (2008). *Tasa-arvobarometri 2008* (Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2008: 24). Helsinki.
- NOMAGUCHI, K. M. & MILKIE, M. A. (2003). Costs and rewards of children: The effects of becoming a parent on adults' lives. *Journal of Marriage and Family*, 65, 356–374.
- NYMAN, C. (1999). Gender equality in 'the most equal country in the world'? Money and marriage in Sweden. *The Sociological Review*, 47, 766–793.
- NYMAN, C., REINIKAINEN, L. & STOCKS, J. (2013). Reflections on a Cross-National Qualitative Study of Within-Household Finances. *Journal of Marriage and Family*, 75, 640–650.
- Otavamedia (2011a). Verkon profiilimittaus 2011. Plaza.fi/Ellit. Haettu 18.12.2011 osoitteesta <http://mediatiedot.otavamedia.fi/files/library/attachments/Plaza%20of%20Ellit%20profiilitutkimus%202011.pdf>
- Otavamedia (2011b). Verkon profiilimittaus 2011. Kaksplus.fi. Haettu 18.12.2011 osoitteesta <http://mediatiedot.otavamedia.fi/files/library/attachments/Kaksplus%20profiilitutkimus%202011.pdf>

- PAAJANEN, P. (2005). *Eri teitä vanhemmuuteen – kaksikymppisenä ja kolmekymppisenä lapsen saaneiden näkemyksiä perheellistymisestä ja vanhemmuudesta. Perhebarometri 2005*. Väestötutkimuslaitos. Katsauksia E 21/2005. Helsinki: Väestöliitto.
- PAAJANEN, P. (2007). *Mikä on minun perheeni? – Suomalaisen käsityksiä perheestä vuosilta 2007 ja 1997. Perhebarometri 2007*. Väestötutkimuslaitos. Katsauksia E 30/2007. Helsinki: Väestöliitto.
- PAHL, J. (1989). *Money and marriage*. London: Macmillan Education.
- PUDROVSKA, T. & FERREE, M. M. (2004). Global Activism in "Virtual Space": The European Women's Lobby in the Network of Transnational Women's NGOs on the Web. *Social Politics: International Studies in Gender, State and Society*, 11, 117–143.
- RAIJAS, A. (2008). *Arjen hyvinvointi ja mahdollisuudet sen mittaamiseen*. Työselosteita ja esitelmiä 110/2008. Helsinki: Kuluttajatutkimuskeskus.
- RAIJAS, A. (2011a). Arjen hyvinvointi. Teoksessa J. Saari (toim.), *Hyvinvointi. Suomalaisen yhteiskunnan perusta* (s. 243–263). Helsinki: Gaudeamus.
- RAIJAS, A. (2011b). Hyvinvoinnin käsite ja mittaaminen – mistä ja miten tietoa? *Hyvinvointikat-saus 1/2011*, 48–52.
- RAIJAS, A. & SAILIO, M. (2012). Arjen ristiriitoja pikkulapsiperheissä. Nettikeskustelujen analyysi. *Janus*, 20, 316–333.
- RAIJAS, A. & WILSKA T.-A. (2007). *Huolenpitoa ja jakamista – rahan ja ajan jakautuminen suomalaisissa lapsiperheissä* (Työselosteita ja esitelmiä 104). Helsinki: Kuluttajatutkimuskeskus.
- REPO, K. (2009). *Lapsiperheiden arki. Näkökulmina raha, työ ja lastenhoito* (Acta Universitatis Tampereensis 1479). Tampere: Tampere University Press.
- REUNA, V. (1998). *Vastuu perheen arjessa. Perhebarometri 1998*. Väestötutkimuslaitos. Katsauksia E 4/1998. Helsinki: Väestöliitto.
- SAILIO, M., KARHU, P., PANTZAR, M. & RAIJAS, A. (2012). Kokeiluja Textplorer -ohjelmistolla: pikkulapsiperheen arjen huolet internet-keskusteluissa. Teoksessa M. Lammi, M. Pantzar & T. Koivunen (toim.), *Arjen kartat ja rytmit. Kuluttajatutkimuskeskuksen vuosikirja 2012* (s. 82–104). Helsinki: Kuluttajatutkimuskeskus.
- Sanastokeskus TSK (2010). *Sosiaalisen median sanasto*. Helsinki: Sanastokeskus TSK. Haettu 18.12.2011 osoitteesta http://www.tsk.fi/tsk/fi/sosiaalisen_medan_sanasto_tsk_40-513.html
- Sanoma Magazines Finland (2011a). Meidanperhe.fi. Kävijät. Haettu 18.11.2011 osoitteesta <http://www.sanomamagazines.fi/mediaopas/verkko/verkkopalvelut/meidanperhe-fi.html>
- Sanoma Magazines Finland (2011b). Vauva.fi. Kävijät. Haettu 18.11.2011 osoitteesta <http://www.sanomamagazines.fi/mediaopas/verkko/verkkopalvelut/vauva-fi.html>
- SARKADI, A. & BREMBERG, S. (2005). Socially unbiased parenting support on the Internet: a cross-sectional study of users of a large Swedish parenting website. *Child: Care, Health & Development*, 31, 43–52.
- SAVOLAINEN, R. (2011). Requesting and providing information in blogs and internet discussion forums. *Journal of Documentation*, 67, 863–886.
- SEYMOUR, W. S. (2001). In the flesh or online? Exploring qualitative research methodologies. *Qualitative Research*, 1, 147–168.
- Suomen virallinen tilasto (2014). *Velkaantumistilasto* [verkkopulkaisu]. Asuntovelat kasvaneet muita velkoja enemmän. Helsinki: Tilastokeskus. Haettu 4.6.2014 osoitteesta http://tilastokeskus.fi/til/velk/2012/velk_2012_2014-01-23_kat_001_fi.html
- Tilastokeskus (2011). *Syntyvyyks on yhä nousussa*. Haettu 16.9.2011 osoitteesta http://www.stat.fi/til/synt/2010/synt_2010_2011-04-15_tie_001_fi.html
- TNS Gallup (2011a). Otavamedia / Kaksplus. Haettu 8.1.2012 osoitteesta <http://tnsmatrix.tns-gallup.fi/public/viikolista/otavamedia/details/DifferentUsers/157>
- TNS Gallup (2011b). Sanoma Magazines Finland / Vauva.fi. Haettu 8.1.2012 osoitteesta <http://tnsmatrix.tns-gallup.fi/public/viikolista/smf/details/DifferentUsers/99>
- TNS Gallup (2011c). Sanoma Magazines Finland / Perhe.fi. Haettu 8.1.2012 osoitteesta <http://tnsmatrix.tns-gallup.fi/public/viikolista/smf/details/DifferentUsers/102>

- TNS Gallup (2011d). Otavamedia / Plaza Ellit. Haettu 8.1.2012 osoitteesta <http://tnsmatrix.tns-gallup.fi/public/viikolista/otavamedia/details/DifferentUsers/186>
- TWENGE, J. M., CAMPBELL, W. K. & FOSTER, C. A. (2003). Parenthood and Marital Satisfaction: A Meta-Analytic Review. *Journal of Marriage and Family*, 65, 574–583.
- TÖRRÖNEN, M. (2012). *Onni on joka päivä – Lapsiperheen arki ja hyvinvointi*. Helsinki: Gaudeamus.
- VAN DER LIPPE, T. & TIJDENS, K. G., & DE RUITER, E. (2004). Outsourcing of domestic tasks and time-saving effects. *Journal of Family Issues*, 25, 216–240.
- Vauva (2011). Keskustelut. Haettu 18.11.2011 osoitteesta <http://www.vauva.fi/keskustelut>
- VIALA, E. S. (2011). Contemporary family life: A joint venture with contradictions. *Nordic Psychology*, 63, 68–87.
- VOGLER, C. (1998). Money in the household: some underlying issues of power. *The Sociological Review*, 46, 687–713.
- VOGLER, C. & PAHL, J. (1994). Money, power and inequality within marriage. *The Sociological Review*, 42, 263–288.
- VOICU, M., VOICU, B. & STRAPCOVA, K. (2009). Housework and gender inequality in European countries. *European Sociological Review*, 25, 365–377.
- WEST, C. & ZIMMERMAN, D. H. (1987) Doing Gender. *Gender & Society*, 1, 125–151.
- WINZELBERG, A. (1997). The analysis of an electronic support group for individuals with eating disorders. *Computers in Human Behavior*, 13 (3), 393–407.
- ZELIZER, V. A. (1997). *The social meaning of money*. Princeton: Princeton University.